

Warszawa, 9 października 2025 r.

Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowni Państwo Marszałkowie Sejmu i Senatu,
Szanowny Panie Premierze,
Szanowni Państwo Ministrowie,
Szanowne Panie Posłanki, Szanowni Panowie Posłowie,
Szanowne Panie Senator, Szanowni Panowie Senatorowie,

Nauka podstawowa stanowi często niedoceniany, lecz kluczowy element ekosystemu innowacji. Choć jej wpływ na rozwój gospodarki bywa nieoczywisty, to właśnie badania eksploracyjne - obarczone wysokim ryzykiem, ale otwierające nowe perspektywy - umożliwiają prawdziwy postęp, nie tylko polegający na ulepszaniu istniejących rozwiązań, lecz także przełomowy.

Świat XXI wieku przyspieszył w tempie niespotykanym w historii. Jeszcze niedawno rewolucja AI istniała tylko w literaturze *science fiction*, a precyzyjne terapie genowe wydawały się nieosiągalnym marzeniem. Dziś, dzięki badaniom podstawowym, te wizje stają się rzeczywistością i kształtują rozwój cywilizacji.

Niestety, analizy wskazują, że Europa coraz wyraźniej odstaje od globalnych liderów. Skupiamy się bardziej na regulacjach i tworzeniu dokumentów strategicznych niż na pogłębianiu zrozumienia kluczowych mechanizmów stojących za rozwojem nauki i technologii. Polska, dodatkowo obciążona historycznie, wypada w tym kontekście szczególnie słabo. Nasza gospodarka, oparta głównie na usługach i procesach odtwórczych, wciąż nie wytwarza rozwiązań o charakterze przełomowym, które mogłyby zmieniać świat i konkurować na globalnych rynkach. Ogromne społeczne zainteresowanie doniesieniami o sukcesach polskich naukowców pokazuje jednak, jak silna jest potrzeba takich osiągnięć.

W związku z zamrożeniem finansowania polskiej nauki, które w praktyce oznacza obniżenie realnego poziomu wsparcia, apelujemy do Państwa, najważniejszych osób w naszym Kraju, o rozważę i decyzje wybiegające poza bieżącą perspektywę budżetową. Konieczne są działania, które uwzględnią długofalowy rozwój polskiej gospodarki, jakość życia naszych dzieci oraz miejsce Polski w globalnym obiegu innowacji. Działania te wymagają sprawnego systemu tworzenia innowacji i nowych technologii. Wymagają również wzmocnienia mechanizmów konkursowych, które pozostają najskuteczniejszym sposobem finansowania wartościowych badań.

W związku z powyższym zwracamy się z apelem o zwiększenie finansowania Narodowego Centrum Nauki - instytucji, która w oparciu o zasady konkursowe oraz opinie niezależnych ekspertów wspiera realizację najlepszych projektów naukowych w Polsce - o 400 milionów złotych w roku 2026, a także o określenie harmonogramu stopniowego zwiększania budżetu Centrum w kolejnych latach.

Z wyrazami szacunku,

prof. dr hab. Krzysztof Pyrć

Prezes Fundacji na rzecz Nauki Polskiej

prof. dr hab. Maciej Żylicz

President emeritus Fundacji na rzecz Nauki
Polskiej

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska

Przewodnicząca KRASP

Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

prof. dr hab. Marek Konarzewski

Prezes Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Marcin Pałys

Przewodniczący Rady Głównej Nauki i
Szkolnictwa Wyższego, członek zarządu
Europejskiego Stowarzyszenia
Uniwersytetów

prof. dr hab. Piotr Jedynak

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego w
Krakowie

prof. dr hab. inż. Jerzy Lis

Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w
Krakowie

prof. dr hab. inż. Krzysztof Zaremba

Rektor Politechniki Warszawskiej

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Wójs
Rektor Politechniki Wrocławskiej

prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn
Zastępca Przewodniczącego Rady
Doskonałości Naukowej

prof. dr hab. Wojciech Macyk
prorektor ds. nauki Uniwersytetu
Jagiellońskiego w Krakowie